

EMRE
AKÖZ

emre.akoz@sabah.com.tr

Resmin Tarihi, mağara resminden başlayıp bizi tabletle resim yapmaya kadar getiriyor. Fevkalade heyecanlı ve lezzetli bir yolculuk

Resmin (bir başka) tarihi

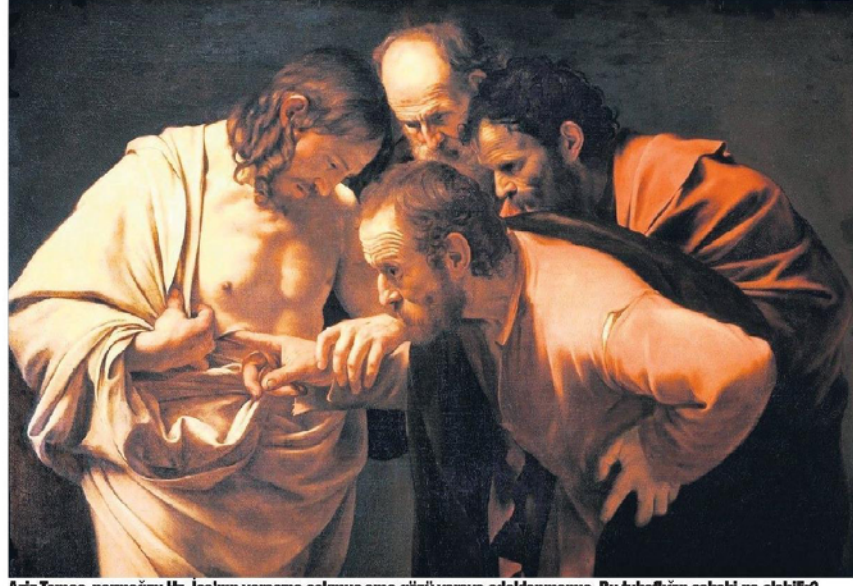
Yıllar önce bir Hollywood belgeseli izlemiştim. Emektar bir ışıkçı şöyle demişti: "Bizim için ışıklandırma, bir geometri meselesiydi; ince ince hesaplar yapardık. Şimdi ise sanat sayılıyor."

O sözler beni anında Caravaggio'ya uçurmuştu: Resimlerdeki çarpıcı ışık kullanımı neydi? Sanat mı, geometri mi? Yaratıcılık mı, hesaplama mı?

1571'de doğup, 39 yaşında ölen bu büyük İtalyan ustasıyla ilgili bir sorunun daha vardı: Figürleri resme yerleştirme şekli tuhaftı. Doğal değildi; insan öyle durmazdı. Hatta *Kuşkucu Aziz Tomas* resminde İsa'nın yarısına parmağını sokmuş olan Aziz Tomas, yaraya bakmıyordu. Bakışlarını sanki ötedeki bir başka şeye dikmişti.

Bunları düşünmüş. Sonra da zihnimin 'cevabını arayan sorular' çekmecesine kaldırmıştım. Geçen haftaya kadar...

Kitap eki için iyi ki *Resmin Tarihi*'ni seçmişim. Soruların cevapları, ekstralarla birlikte karşıma seriliverdi. *Resmin Tarihi*, yaşayan en önemli ressamlardan biri olan David Hockney ile sanat tarihçisi, eleştirmen, biyografi yazarı Martin Gayford'un ortak eseri. 1937 doğumlu David Hockney ressamlığın ötesinde bir şahsiyet. O bir dedektif. Resim teknolojisi dedektifi...

Aziz Tomas, parmağını Hz. İsa'nın yarısına sokmuş ama gözü yaraya odaklanmamış. Bu tuhaflığın sebebi ne olabilir?

Büyük ressamların, büyük eserlerine bakıyor ve bıkmadan şöyle soruyor: "Bunu nasıl yaptı, neyle yaptı, hangi şartlarda yaptı?" Yani, **sanattaki** zanaat neydi?

Halk kabaca şöyle düşünür: "İlham perileri omuzuna konunca, ressam bu harika resmi yapmış..." Halbuki gerçeğin bununla bir alakası yoktur. Boyasından fırçasına, tuvalinden konusuna her resim bir üretilmiştir. Üretim olduğu için de dönemin resim teknolojileriyle içli dışlıdır.

David Hockney her bölümün başında, konuyla ilgili ilginç bir saptama yapıyor. Martin Gayford bu fikri çoğaltıyor ve böylece sohbet başlıyor. Ama ne sohbet!

Mağara resimlerinden başlayıp temalar halinde ilerleyerek günümüzde tabletle yapılan resme kadar geliyorlar. Kitabın for-

David Hockney

Martin Gayford

mülü, Hockney'nin şu sözünde gizli: "Her resim bir şeye bakışı anlatır..." (Picasso'nun baykuşu, içi doldurulmuş bir kuştan ilginçtir, çünkü bir insanın kuşa bakışının resmidir.)

1960'larda bir pop çocuğu edasıyla sanat piyasasında fink atan Hockney'nin, 80 yaşındaki muazzam çalışma gücüne ve tükenmeyen merakına hayran kalıyorsunuz.

Venedik'teki Uluslararası Modern Sanat Galerisi'nde, tamdığı 82 kişinin portrelerinden oluşan resimlerini görmüştük. Acayip bir şeydi. Bakmaya doyamamıştık. Halbuki ilk anda nasıl da basit gibi gelmişti.

Şimdi dönemim baştaki Caravaggio konusuna... Kitabın bu bölümü çarpıcı bir sözle başlıyor: "Hollywood tipi ışıklandırmayı Caravaggio icat etti."

Hockney ile Gayford, 'dramatik ışıklandırmayı' bulan **sanatçının**, optik cihazlarla çalıştığını ve modellere pozlar verdirdiğini gösteriyorlar. O kadar ki aynı modeli, aynı resimde bir öyle resmetmiş, bir böyle...

Ancak, eskiz

yapmadan, modellere ayrı ayrı pozlar verdirip, sonra bu pozları bir fotoşop uygulaması gibi resmin içine yerleştirdiği için uyumsuzluklar oluyor. *Kuşkucu Aziz Tomas* resmindeki gibi adam yaraya değil, başka tarafa bakıyordu.

Bunları okumak doğrusu hoşuma gitti: Demek başkaları da benzeri kuşkular taşıyordu.

Birkaç Hockney incisi

- Walt Disney büyük bir Amerikan **sanatçısıydı**. 1930'larda 40'larda en ünlü yıldızlar kimdi? Mickey Mouse ve Donald Duck.
- Kamera dünyaya geometrik bakar, biz ise psikolojimize göre bakıyoruz.
- Fırça da teknolojinin parçası. Ama resimleri yapan aletler değil, her zaman insanlar.
- En iyisi sabah erkenden ya da günün ilerleyen saatlerinde çalışmaktır. Çünkü öğle ışığı en az ilginç olandır. Her şeyi düzleştirir.
- Vermeer'in ününün 19'uncu yüzyılın ortalarında, fotoğrafın icadından sonra artmasının nedeni fotografik görünümüdür.
- Bir fotoğrafa, bir resme ne kadar inanıyorsanız o kadar inanabilirsiniz.
- Tüp boya icat edilmeseydi, izlenimcilik de olmayacaktı. Çünkü bu sayede dış mekanda resim yapmak mümkün olmuştu.
- Resme kendi zamanınızı taşırsınız; film ise kendi zamanını siz empoze eder.

David Hockney Portreler serisinde 82 tanedğini aynı koltuğun üstünde resimlemiş. Basit ama çok cazip.

MAĞARADAN BİLGİSAYAR EKRAMINA: RESMİN TARİHİ

David Hockney ve Martin Gayford
Çeviri: Mine Haydaroglu
Yapı Kredi Yayınları
360 sf, 75 TL

Resmin Tarihi
David Hockney & Martin Gayford